

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.I.423/2011/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2011. év július hó 12. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta az alábbi

v é g z é s t:

Az emberölés büntettének kísérlete miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 8.B.1874/2009/31. számú, valamint a Debreceni Ítéltábla Bf.I.689/2010/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 8.B.1874/2009/31. számú, 2010. szeptember 14. napján kelt ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki a Btk. 166 § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) és g) pontja szerint minősülő - azaz különös kegyetlenséggel, sok ember életét veszélyeztetve elkövetett - emberölés büntettének kísérletében, és ezért hat évi fegyházbüntetésre és hat évi közügyektől eltiltásra ítélte.

Az ítéleti tényállás lényege a következő:

a terhelt és felesége között megromlott a kapcsolat, emiatt 2008 októberében a felesége a közös lakásból elköltözött. A lakásban lakott azonban továbbra is a felesége lánya, azaz a terhelt nevelt lánya.

2008. október 26-án délelőtt a terhelt telefonon felhívta házastársát, kérve, hogy menjen haza és beszéljék meg problémáikat. Miután kérését a felesége nem teljesítette, a terhelt inni kezdett, és a délelőtti folyamán elfogyasztott alkoholtól ittas állapotba került. 13 óra 9 perckor a terhelt ismét telefonált feleségének, és közölte vele, hogy felgyújtja a házat, és abban benne fog égni a lánya is.

A terhelt felesége erről a lakásban tartózkodó lányának 13 óra 26 perckor egy telefonon küldött SMS-üzenetben beszámolt.

13 óra 30 perckor a terhelt az általa használt szobában lévő szekrénybe a ruhák alá papírt helyezett, majd azt meggyújtotta, bár tisztában volt azzal, hogy a szomszéd szobában tartózkodó nevelt lánya a tűz terjedése esetén a lakásból nem tud kimenekülni, mivel a lakás valamennyi ablakát rács fedi és a bejárati ajtó kulcsra van zárva.

A sértett - aki egyébként asztmás megbetegedésben szenvedett - észlelve, hogy a tűz következtében keletkezett füst beszivárgott a szobájába, felhívta az anyját és közölte vele, hogy nevelőapja beváltotta a fenyegetését. Telefonált barátjának is, aki öt percen belül a helyszínre érkezett. Neki a sértett az ablakon keresztül kiadta a lakáskulcsát, amivel a sértett barátja kívülről kinyitotta a lakás ajtaját és a füsttel teli folyosón keresztül kivitte a sértettet, aki asztmás betegségére is figyelemmel pánikba esett és mindeddig a szoba nyitott ablakánál állt, hogy a beszivárgó füsttől meg ne fulladjon.

A tűzoltók - akiket a sértett anyja értesített - a helyszínre érkezve a tüzet eloltották.

A tűz terjedését látva a terhelt a konyhában az ablaknál keresett menedéket, anélkül, hogy kiabáló nevelt lányának segítséget nyújtott volna.

A felgyújtott lakás egy több lakásos, négyemeletes ház földszintjén található. A ház lakói a tüzet, illetve füstöt észlelve a házból kimenekültek.

A tűz során egy szekrénysor egyik eleme kiégett, meggyulladt az előtte lévő heverő és a parketta is. Amennyiben a tűzoltók nem

avatkoztak volna be, a tűz kb. 20 perc alatt áterjedt volna a lakás egészére, majd a házban lévő többi lakásra is, és számos személyt veszélyeztetett volna, illetve anyagi javak megsemmisülésével, megrongálódásával járt volna.

Emellett az égés következtében toxikus füst keletkezett, és az veszélyt jelentett a lakásban tartózkodó sértetten kívül a házban tartózkodó lakókra is.

A jogi minősítés indokolásában rögzítette a bíróság, hogy a terhelt szándéka a sértett életének kioltására irányult, és ebbe nem csupán belenyugodott, hanem ezt az eredményt kívánva követte el a bűncselekményt; a halálos eredmény bekövetkezése a sértett, a sértett barátja és a tűzoltók közbeavatkozásán múlt.

Arra utalva, hogy a tűzhalál közismerten nagy szenvedéssel jár, a cselekményt az első fokú bíróság különös kegyetlenséggel elkövetettnek; emellett - miután a terhelt tudata átfogta azt is, hogy cselekményével sok ember életét teszi ki közvetlen veszélynek - sok ember életét veszélyeztetve elkövetettnek minősítette.

Az első fokú határozatot a bejelentett fellebbezésekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla a 2011. február 17. napján kelt Bf.I.689/2010/6. számú ítéletével felülbírált, és azt annyiban változtatta meg, hogy a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani; egyebekben helybenhagyta.

A tényállást kiegészítette azzal, hogy a sértett az édesanyját 13 óra 40 perckor hívta fel, közölve vele a lakás felgyújtását, és a rendőrségre 13 óra 45 perckor érkezett a bejelentés a tűzről.

Az első és másodfokú határozat ellen a terhelt védője felülvizsgálati indítványt nyújtott be, annak jogalapját nem jelölve meg.

Indítványában arra hivatkozott, hogy a terhelt nem vitásan közveszélyt idézett elő cselekményével, azonban szándéka ezen túl nem terjedt ki sem a lakásban tartózkodó sértett, sem más személy életének kioltására. A tüzet a távolabbi szoba legtávolabbi sarkában gyújtotta, annak továbbterjedését nem segítette, nem gyorsította, és nem zárta el a sértett menekülésének útját sem, ebből a szempontból passzív volt. Álláspontja szerint így a bíróság

a terhelt cselekményét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével minősítette az emberölés minősített esetének, és így vele szemben törvénysértő büntetést szabott ki.

Ezért indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot változtassa meg, a terhelt terhére megállapított bűncselekményt minősítse közveszélyokozás büntettének, erre tekintettel büntetését enyhítse, és a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát mérsékelve annak végrehajtását próbaidőre függessze fel.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati kérelmet alaptalannak találta, és indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat hatályukban tartsa fenn (Bf.1410/2011).

A védő és az ügyész indítványát a nyilvános ülésen fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot a Be. 423. § (4) és (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és az indítványban megjelölt okból, valamint a 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges eljárási szabálysértések kapcsán vizsgálta felül.

Ennek során az ügyben nem észlelt ilyen, a Be. 373.§-a (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II.-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabályszegést.

A bíróság ügydöntő határozata ellen akkor, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, a Be. 416. § (1) b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye.

Az indítványozó lényegében ezen okra hivatkozott, a felülvizsgálati indítványt azonban a Legfelsőbb Bíróság nem találta megalapozottnak.

A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdése szerint a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó; csak ezen tényállás alapján vizsgálható az, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása, a cselekmény minősítése vagy a büntetés kiszabása során az eljáró bíróságok nem sértettek-e büntető anyagi jogszabályt.

A Btk. 259. §-a szerinti bűncselekmény - azaz a közveszélyokozás - elkövetőjének szándéka a halálos eredmény bekövetkezésére még eshetőleges formában sem terjed ki. Amennyiben ez a szándék az elkövető terhére megállapítható, a cselekmény a közveszélyokozás mellett emberölésnek is minősül.

A terhelt szándékának vizsgálatánál a Legfelsőbb Bíróság a következőkre volt figyelemmel:

A jogerős ítéleti tényállás szerint a tüzet a terhelt okozta, és az alkalmas volt arra, hogy tovább terjedjen a lakásban és azon kívül is; emellett a terhelt tisztában volt azzal, hogy a sértett a lakásban tartózkodott, ahogy tisztában volt a lakásból kijutás nehézségeivel és így azzal is, hogy a sértett cselekménye következtében tűzhalált szenvedhet, illetve az épületben tartózkodók is veszélybe kerülhetnek.

Azt a folyamatot, amely külső beavatkozás nélkül a sértett halálához vezethetett volna, a terhelt indította el, és annak oka, hogy a tűz nem terjedt a szobán kívül tovább, az volt, hogy a tűzoltók - akiket nem ő értesített - időben közbeavatkoztak.

Annak, hogy a sértettnek volt-e menekülési lehetősége, csak annyiban lehet jelentősége, hogy az a terhelt szándékára kihatott-e. Amennyiben a terhelt alappal feltételezhette, hogy a sértett a tűz elől kimenekül a lakásból vagy onnan kimentik, valóban vizsgálni kellene, hogy szándéka - akár eshetőleges formában - kiterjedt-e a sértett megölésére, vagy csupán gondatlanság terheli a sértett esetlegesen bekövetkező halála kapcsán. Az eljárás során azonban olyan adat, amely erre engedne következtetni, nem merült fel. A terhelt nem tudhatta, hogy a sértett tudomást szerzett a lakás felgyújtására vonatkozó szándékáról, ahogy azt sem, hogy értesített-e valakit, aki a segítségére siethet. Így nem számíthatott alappal arra, hogy cselekménye következményeit mások elhárítják, ő maga pedig nem sietett a kiabáló sértett megsegítésére.

A lakásban keletkező füst, amely a folyosó ajtaján keresztül a lépcsőházba is kiszivárgott, és amely miatt a házból a lakók kimenekültek, a sértett kijutását megnehezítette, és ezzel a terheltnek számolnia kellett.

A jogerős határozatok szerint a terhelt a sértett halálába nem csupán belenyugodott, hanem azt kívánva követte el cselekményét. A fent kifejtettekre tekintettel azonban ez a következtetés nem helytálló; a tényállásban rögzítettek alapján a terhelt szándéka a sértett halálára csupán eshetőleges formában terjedt ki (azonos álláspontot képvisel a Legfelsőbb Bíróság HGY.2002/731. szám alatt

közzétett eseti döntése is).

Ez azonban a cselekmény emberölés büntettekénti minősítését nem befolyásolja.

Helytálló a különös kegyetlenséggel, illetve a sok ember életét veszélyeztetve elkövetettkénti minősítés is. A tűzhalál valóban megfelel a különös kegyetlenséggel elkövetés fogalmi ismérveinek, ahogy az sem vitatható, hogy a terhelt tudatának át kellett fognia: a házban lévő lakásokban számos ember tartózkodhat, és a tűz továbbterjedése esetén az ő életüket is veszélynek teszi ki.

Ekként a cselekmény minősítése törvényes.

Kétségtelen, hogy a büntetés kiszabása során sem az első, sem a másodfokon eljáró bíróság nem értékelte a terhelt javára azt, hogy az élet elleni cselekmény csupán távoli kísérlet volt. Azonban a terhelt terhére megállapított büntetést a törvényi keretek között szabták ki a bíróságok, ennek során a törvényes minősítés mellett nem sértettek anyagi büntető jogszabályt; így önmagában a büntetés mértékének felülvizsgálatára nem volt törvényi lehetőség.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján és a 418. § (3) bekezdésén alapul, azzal, hogy az abban szereplő feltételek esetén a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a bíróság az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2011. július 12.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészár Róza s.k. előadó bíró, Dr. Horváth Ibolya s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

írnok

AI né